

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(3)	(2)	(1)	(3)	(2)	(2)	(4)	(2)	(2)	(4)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(1)	(3)	(2)	(4)	(2)	(2)	(1)	(4)	(4)	(2)

שאלה	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
תשובה	(3)	(3)	(1)	(2)	(1)	(3)	(3)	(4)	(1)	(4)

הסברים

מילים וביטויים (שאלות 1-4)

1. משמעות הביטוי **המרה את פיו** היא?
משמעות הביטוי **המרה פיו** היא: לא ציית למצוותו, כלומר לא שמע בקולו.
תשובה (3).

2. משמעות הביטוי **נכנס בעובי הקורה** היא?
משמעות הביטוי **נכנס בעובי הקורה** היא: נכנס לעומקו של העניין, כלומר עסק בנושא ביסודיות.
תשובה (2).

3. איזו מן האפשרויות המוצעות משלימה את המשפט שלהלן בצורה הטובה ביותר?
יפה עשה מנהל המחלקה שהתעלם מדברי ה**מלעזים** ומינה את ירוחם לסגנו.
תשובה (1): מלעזים = מוציאים דיבה; משמיצים
תשובה (2): צובאים = מתאספים ביחד; מתקבצים
תשובה (3): פוכרים = משלבים אצבעות; מועכים; לוחצים בחוזקה
תשובה (4): לוחכים = אוכלים עשב, רועים; תולשים בשיניים, לועסים
תשובה (1).

4. איזו מן האפשרויות המוצעות משלימה את המשפט שלהלן בצורה הטובה ביותר?
משעה שהתברר שרמי הוא היחיד מקרב העדים שאין ספק בנוגע לאמינותו, ייחסו השופטים **משנה** חשיבות לעדותו.
תשובה (1): ארשת = הופעה; חזות
תשובה (2): חותם = מכשיר המשמש לחתימה; רושם
תשובה (3): משנה = הביטוי "משנה חשיבות" משמעו חשיבות מיוחדת
תשובה (4): נדבך = שכבה; רובד
תשובה (3).

אנלוגיות (שאלות 5-10)

5. השאלה: קצר : קצרצר - (קצרצר = קצר מאוד)

היחס: קצרצר הוא קצר מאוד
ב' זה א' מאוד

- תשובה (1): מר : מריר. האם מריר זה מר מאוד? לא. מריר הוא מר במקצת.
תשובה (2): דק : דקיק. האם דקיק זה דק מאוד? כן.
תשובה (3): תם : תמים. האם תמים זה תם מאוד? לא. תמים הוא תם, ישר.
תשובה (4): שק : שקיק. האם שקיק זה שק מאוד? לא. שקיק הוא שק קטן.
תשובה (2).

6. השאלה: נארז : מסע -

היחס: אריזה היא פעולה המתבצעת כהכנה לקראת מסע.
א' היא מילה המיועדת לגרום למישהו לעשות ב'

- תשובה (1): נאכל : סעודה. האם לאכול היא פעולה המתבצעת כהכנה לקראת סעודה? לא.
תשובה (2): שונן : מבחן. האם לשונן היא פעולה המתבצעת כהכנה לקראת מבחן? כן.
תשובה (3): תורגם : שפה. האם לתרגם היא פעולה המתבצעת כהכנה לקראת שפה? לא. לתרגם היא פעולה של תרגום דברים הכתובים בשפה אחת לשפה אחרת.
תשובה (4): קופח : אפליה. האם לקפח היא פעולה המתבצעת כהכנה לקראת אפליה? לא. קיפוח היא אפליה לרעה.
תשובה (2).

7. השאלה: להמחיש : דוגמה - (להמחיש = להדגים)

היחס: להמחיש היא פעולה המתבצעת באמצעות דוגמה.
א' זו פעולה המתבצעת באמצעות ב'

- תשובה (1): להתמכר : סם. האם להתמכר היא פעולה המתבצעת באמצעות סם? לא. סמים הם משהו שניתן להתמכר אליהם.
תשובה (2): לזכות : פרס. האם לזכות היא פעולה המתבצעת באמצעות פרס? לא. לזכות זה לקבל פרס.
תשובה (3): לבייל : מכתב. האם לבייל היא פעולה המתבצעת באמצעות מכתב? לא. לבייל זה לשים בול, בדרך כלל על מכתב.
תשובה (4): לתחום : גדר. האם לתחום היא פעולה המתבצעת באמצעות גדר? כן.
תשובה (4).

אפריל 2011 - הסברים לפרק 2 בחשיבה מילולית

8. השאלה: **בור** : לימד - **בור** = חסר השכלה)

היחס : ללמד זה להקנות השכלה למישהו, כלומר להפוך אותו להחיפך מבור.

ב' זה הפך מישהו להחיפך מ-א'

תשובה (1): תתן : הריח. האם הריח זה הפך משהו להחיפך מתתן? לא. **תתן** הוא חסר חוש ריח, כלומר מי שאינו יכול להריח.

תשובה (2): תפל : תיבל. האם **תיבל** זה הפך משהו להחיפך מתפל? כן.

תשובה (3): חולה : החלים. האם **החלים** זה הפך מישהו להחיפך חולה? לא. **החלים** זה הפך בעצמו להחיפך מחולה, כלומר לבריא.

תשובה (4): מקורי : העתיק. האם **העתיק** זה הפך משהו להחיפך ממקורי? לא. **העתיק** זה יצר משהו שאינו מקורי.

תשובה (2).

9. השאלה: **הגיף** : פתוח - (הגיף = סגר, נעל)

היחס : הגיף זה הפך משהו לסגור, כלומר להחיפך מפתוח.

א' זה הפך משהו להחיפך מ-ב'

תשובה (1): נימק : משוכנע. האם **נימק** זה הפך משהו להחיפך ממשוכנע? לא. לנמק זה לעשות משהו במטרה להפוך מישהו למשוכנע.

תשובה (2): הרגיע : נרעש. האם **הרגיע** זה הפך מישהו להחיפך מנרעש? כן. **נרעש** זה מישהו שהוא משולהב; נרגז. **להרגיע** מישהו זה לגרום לו להיות רגוע, כלומר להחיפך מנרעש.

תשובה (3): הפיץ : מפוזר. האם **הפיץ** זה הפך משהו להחיפך ממפוזר? לא. **הפיץ** זה פיזר.

תשובה (4): לחש : קולני. האם **לחש** זה להפוך מישהו להחיפך מקולני? לא. **ללחוש** זה לדבר שלא בשקט, כלומר לא בצורה קולנית.

תשובה (2).

10. השאלה: **נושע** : הצלה - (נושע = ניצל; מי שהצילו אותו)

היחס : מי שנושע הוא מי שנגרם לו הצלה.

א' הוא מי שנגרם לו ב'

תשובה (1): נמכר : עסקה. האם **נמכר** זה מי שנגרם לו עסקה? לא. מה שנמכר הוא מה שהיה חלק מעסקה ולא מה שנגרם לו עסקה.

תשובה (2): נחרד : חרדה. האם **נחרד** זה מי שנגרם לו חרדה? לא. **נחרד** הוא מי שחש חרדה.

תשובה (3): התחבט : החלטה. האם **התחבט** הוא מי שנגרמה לו החלטה? לא. מי שהתחבט הוא מי שהתקשה להגיע להחלטה.

תשובה (4): התפרסם : פרסום. האם **התפרסם** הוא מי שעבר פרסום? כן. מי שהתפרסם הוא מי שאחרים פרסמו אותו.

תשובה (4).

החלפת אותיות (שאלות 11-14)

11. (1) "זה הפושע!" קרא העד, והצביע על הנאשם.
(2) "השתדל למרוח שכבה דקה של צבע/דבק", אמר הנגר לשולייתו.
(3) למרות כל מאמציו לא הצליח תומפסון להדביק את האצן הקובני.
(4) גם לנוכח איומיהם של חוקרי המשטרה דבק גרשוני בגרסתו.
השלשה המתאימה היא ד.ב.ק.
תשובה (1).

12. (1) ניצחונו של השחמטאי האנגלי הפתיע את כל משתתפי התחרות.
(2) שני חברי הכנסת התנצחו זה עם זה בלהט.
(3) בכל בוקר מקדיש צבי רבע שעה לביצוע תרגילי התעמלות.
(4) הנגנים התרגשו לנוכח העובדה שהמנצח/מבקר נוסבאום נכח באולם.
השלשה המתאימה היא נ.צ.ח.
תשובה (3).

• התנצחו = התווכחו

13. (1) חזרה זו מתמחה בפיתוח חומרה/תוכנה.
(2) איני מצליח לזהות את החומרים שמהם עשויה העוגה.
(3) עדין לא החלטתי באיזו מתכונת יהיה הטקס השנה.
(4) האולם נמלא תכונה לקראת כניסתו של הנשיא.
השלשה המתאימה היא כ.ר.כ.
תשובה (2).

14. (1) תנאי העבודה הקשים גרמו לתחלופה/תחלואה גבוהה של עובדים בשנה האחרונה.
(2) המשטרה עצרה את החלפנים משום שהם הונו את לקוחותיהם.
(3) השר חנך את המחלף/מפעל החדש.
(4) שפרה הייתה מן הפעילות הנמרצות בשדולת הנשים.
השלשה המתאימה היא ח.ל.פ.
תשובה (4).

השלמת משפטים (שאלות 15-19)

15. מאחר שחובת האב לפרנס את צאצאיו נחשבה בעיני הכנסייה חובה שנגזרת _____, חובה זו את פרנסת צאצאיו שנולדו מחוץ לנישואים. _____, נשים שילדו מחוץ למסגרת הנישואים _____ בית הדין של הכנסייה כדי לתבוע מהאב לסייע בפרנסת ילדיו.
נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:
תשובה (1): מאחר שחובת האב לפרנס את צאצאיו נחשבה בעיני הכנסייה חובה שנגזרת מהנישואים בלבד, לא כללה חובה זו את פרנסת צאצאיו שנולדו מחוץ לנישואים. לפיכך, נשים שילדו מחוץ למסגרת הנישואים הסתייעו רבות בבית הדין של הכנסייה כדי לתבוע מהאב לסייע בפרנסת ילדיו.
המשפט בנוי משני חלקים: התייחסות הכנסייה כלפי חובת האב לפרנס צאצאים שנולדו מחוץ לנישואים והחלק השני העזרה שקיבלו או לא קיבלו נשים שילדו ילדים כאלו מבית הדין של הכנסייה.

בחלק הראשון נאמר כי הכנסייה לא חייבה אבות לפרנס ילדים שנולדו מחוץ לנישואים.
בחלק השני נאמר כי נשים שילדו ילדים מחוץ לנישואים נעזרו בבית הדין של הכנסייה כדי לאלץ את האב לפרנס את ילדיו.
מכיוון שמילת היחס בין שני החלקים היא "לפיכך" המעידה על התאמה, שכמוכן אינה קיימת בין שני החלקים, תשובה זו אינה נכונה.

תשובה (2): מאחר שחובת האב לפרנס את צאצאיו נחשבה בעיני הכנסייה חובה שנגזרת מעצם היות האדם אב, כללה חובה זו את פרנסת צאצאיו שנולדו מחוץ לנישואים. לכן, נשים שילדו מחוץ למסגרת הנישואים יכלו לפנות לבית הדין של הכנסייה כדי לתבוע מהאב לסייע בפרנסת ילדיו.

בחלק הראשון נאמר כי הכנסייה חייבה אבות לפרנס ילדים שנולדו מחוץ לנישואים.
בחלק השני נאמר כי נשים שילדו ילדים מחוץ לנישואים יכלו לפנות לבית הדין של הכנסייה כדי לאלץ את האב לפרנס את ילדיו.
מכיוון שמילת היחס בין שני החלקים היא "לכן" המעידה על התאמה, הקיימת בין שני החלקים, זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

16. _____ שהסברתי לאביב את החשיבות שבמחזור אשפה ביתית, הוא _____ בתחנות העירוניות לאיסוף פסולת למחזור. _____ די בהגברת ההסברה בנושא המחזור נראית לי _____.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): רק לאחר שהסברתי לאביב את החשיבות שבמחזור אשפה ביתית, הוא החל להשתמש בתחנות העירוניות לאיסוף פסולת למחזור. לפיכך, הטענה כי יש צורך בחקיקה וכי לא די בהגברת ההסברה בנושא המחזור נראית לי נכונה.

בחלקו הראשון של המשפט מתואר המקרה הפרטי של ההסבר שניתן לאביב בדבר חשיבות המחזור, והשינוי ביחסו של אביב לנושא בעקבות ההסבר. חלקו השני של המשפט עוסק בשאלה האם הסברה בנושא המחזור מספיקה או האם יש צורך בחקיקה.

על פי התשובה הראשונה לאחר שניתן לאלון הסבר בדבר חשיבות המחזור הוא החל להשתמש בפחים למחזור. על פי החלק השני לא די בהסברה ויש צורך בחקיקה. מילת היחס בין שני החלקים "לפיכך" המעידה על התאמה אינה מתאימה ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): אחרי שהסברתי לאביב את החשיבות שבמחזור אשפה ביתית, הוא החל להשתמש בתחנות העירוניות לאיסוף פסולת למחזור. למרות זאת, הטענה כי אין צורך בחקיקה וכי די בהגברת ההסברה בנושא המחזור נראית לי שגויה.

על פי התשובה לאחר שניתן לאלון הסבר בדבר חשיבות המחזור הוא החל להשתמש בפחים למחזור. על פי החלק השני הטענה כי די בהסברה ואין צורך בחקיקה היא שגויה, כלומר אין די בהסברה ויש צורך בחקיקה. מכיוון שמילת היחס בין שני החלקים היא "למרות זאת" המעידה על חוסר התאמה ביניהם מתאימה, זוהי התשובה הנכונה.

תשובה (2).

17. מה רבה הייתה _____ של קובלנץ, כשגילה במחקרו אנשים אוכלי לוטוס שבריאותם _____ .
"השקעתי שנים של עבודה בניסיון להוכיח כי _____ לוטוס הכרחית לבריאות טובה, ועתה _____ ."

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): מה רבה הייתה אכזבתו של קובלנץ, כשגילה במחקרו אנשים אוכלי לוטוס שבריאותם טובה. "השקעתי שנים של עבודה בניסיון להוכיח כי הימנעות מאכילת לוטוס הכרחית לבריאות טובה, ועתה טפחה המציאות על פני." "

המשפט מורכב משני חלקים עיקריים וקישור ביניהם. בחלק הראשון (עד הנקודה) מתוארים ממצאי מחקר של קובלנץ. החלק השני מסכם מה הייתה השערתו של קובלנץ לפני שביצע את המחקר והסיום היחס בין שני החלקים.

בחלק הראשון נאמר כי קובלנץ התאכזב מתוצאות המחקר אשר לפיהן אנשים האוכלים לוטוס בריאותם טובה. קובלנץ שיער לפני המחקר כי דווקא הימנעות מאכילת לוטוס גורמת לבריאות טובה, ולכן המציאות אכן טפחה על פניו, כלומר סתרה את השערתו. זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

18.

כשחיפושית הטל מבקרת בפרחים בעלי צוף באיכות _____ כדאי לה לחזור ולבקר, היא מסמנת אותם בריח גופה. לנוכח התחרות בין החיפושיות על מקורות המזון, נראה שאסטרטגיה זו _____: מכיוון שהחיפושיות האחרות _____ לזהות את הסימון, מצב זה משול למצב שבו אדם הנתקל בחנות ובה סחורה _____ מפרסם זאת ברבים.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): כשחיפושית הטל מבקרת בפרחים בעלי צוף באיכות **גבוהה**, **שבהם** כדאי לה לחזור ולבקר, היא מסמנת אותם בריח גופה. לנוכח התחרות בין החיפושיות על מקורות המזון, נראה שאסטרטגיה זו **אינה יעילה במיוחד**: מכיוון שהחיפושיות האחרות **מסוגלות אף הן** לזהות את הסימון, מצב זה משול למצב שבו אדם הנתקל בחנות ובה סחורה **מעולה בכמות מצומצמת, חורת בזכרונו את מיקומה אך אינו** מפרסם זאת ברבים.

המשפט בנוי מחלק ראשון בו מתוארת התנהגותה של החיפושית וחלק שני שהוא הקבלה בין התנהגות החיפושית להתנהגות אדם מסוים.

על פי החלק הראשון החיפושית מסמנת פרחים בעלי איכות צוף גבוהה אולם אסטרטגיה זו אינה יעילה שכן גם חיפושיות אחרות יכולות לזהות כך את הפרח. על פי החלק השני הדבר משול לאדם הנתקל בחנות שבה סחורה משובחת ואינו מפרסם ברבים את מיקום החנות. אין הקבלה בין שני המקרים, שכן התנהגותה של החיפושית משולה לפרסום ברבים של מיקום החנות.

תשובה (2): כשחיפושית הטל מבקרת בפרחים בעלי צוף באיכות **ירודה**, **שבהם לא** כדאי לה לחזור ולבקר, היא מסמנת אותם בריח גופה. לנוכח התחרות בין החיפושיות על מקורות המזון, נראה שאסטרטגיה זו **יעילה למדי**: מכיוון שהחיפושיות האחרות **מסוגלות אף הן** לזהות את הסימון, מצב זה משול למצב שבו אדם הנתקל בחנות ובה סחורה **קלוקלת, חורת בזכרונו את מיקומה אך אינו** מפרסם זאת ברבים.

על פי החלק הראשון החיפושית מסמנת פרחים בעלי איכות צוף נמוכה ואסטרטגיה זו יעילה שכן גם חיפושיות אחרות יכולות לזהות את הפרח. על פי החלק השני הדבר משול לאדם הנתקל בחנות שבה סחורה באיכות ירודה ואינו מפרסם ברבים את מיקום החנות. אין הקבלה בין שני המקרים, שכן התנהגותה של החיפושית משולה לפרסום ברבים של מיקום החנות.

תשובה (3): כשחיפושית הטל מבקרת בפרחים בעלי צוף באיכות **גבוהה**, **שבהם** כדאי לה לחזור ולבקר, היא מסמנת אותם בריח גופה. לנוכח התחרות בין החיפושיות על מקורות המזון, נראה שאסטרטגיה זו **אינה יעילה למדי**: מכיוון שהחיפושיות האחרות **אינן מסוגלות** לזהות את הסימון, מצב זה משול למצב שבו אדם הנתקל בחנות ובה סחורה **מעולה בכמות מצומצמת, ממנה ומפרסם זאת ברבים**.

על פי החלק הראשון החיפושית מסמנת פרחים בעלי איכות צוף גבוהה ואסטרטגיה זו אינה יעילה שכן חיפושיות אחרות אינן יכולות לזהות את הפרח. על פי החלק השני הדבר משול לאדם הנתקל בחנות שבה סחורה באיכות מעולה וממנה לפרסם ברבים את מיקום החנות. אין הקבלה בין שני המקרים, שכן התנהגותה של החיפושית משולה למצב שבו אין פרסום ברבים של מיקום החנות.

תשובה (3): כשחיפושית הטל מבקרת בפרחים בעלי צוף באיכות **גבוהה**, **שבהם** כדאי לה לחזור ולבקר, היא מסמנת אותם בריח גופה. לנוכח התחרות בין החיפושיות על מקורות המזון, נראה שאסטרטגיה זו **יעילה למדי**: מכיוון שהחיפושיות האחרות **אינן מסוגלות** לזהות את הסימון, מצב זה משול למצב שבו אדם הנתקל בחנות ובה סחורה **מעולה בכמות מצומצמת, חורת בזכרונו את מיקומה אך אינו** מפרסם זאת ברבים.

על פי החלק הראשון החיפושית מסמנת פרחים בעלי איכות צוף גבוהה ואסטרטגיה זו יעילה שכן חיפושיות אחרות **אינן** יכולות לזהות את הפרח. על פי החלק השני הדבר משול לאדם הנתקל בחנות שבה סחורה באיכות מעולה, חורת בזכרונו את המיקום אך אינו מפרסם ברבים את מיקום החנות. שני המקרים מקבילים, שכן התנהגותה של החיפושית אכן משולה למצב שבו אין פרסום ברבים של מיקום החנות.

תשובה (4).

דמויות הילדים בשיריו של המשורר לוי _____ מדברות בשפה _____. מאפיין זה הוא ביטוי להשקפתו של לוי, אשר ביקש להעשיר את לשונם של קוראיו, _____ במחיר פגיעה באמינותן של הדמויות בשיריו. לכן _____ במתן שפה גבוהה בפיהן של דמויות המבוגרים בשיריו.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): דמויות הילדים בשיריו של המשורר לוי **בדרך כלל** מדברות בשפה **עשירה ובעלת תחביר מורכב, שאינה אופיינית לילדים**. מאפיין זה הוא ביטוי להשקפתו של לוי, אשר ביקש להעשיר את לשונם של קוראיו, **אך לא** במחיר פגיעה באמינותן של הדמויות בשיריו. לכן **בחר לוי שלא להסתפק** במתן שפה גבוהה בפיהן של דמויות המבוגרים בשיריו.

בחלק הראשון נאמר שדמויות הילדים בשיריו של לוי מדברות בשפה עשירה שאינה אופיינית לילדים. בחלק השני מוצגת השקפתו של לוי אשר ביקש להעשיר את לשון הקוראים אך לא במחיר פגיעה באמינותן של הדמויות. מכיוון שעל פי המשפט השפה העשירה שבה השתמשו הילדים אינה אופיינית לילדים יש כאן פגיעה באמינות הדמויות וניתן לעצור ולפסול כבר בשלב זה את התשובה.

תשובה (2): דמויות הילדים בשיריו של המשורר לוי **לעולם אינן** מדברות בשפה **עשירה ובעלת תחביר מורכב, שאינה אופיינית לילדים**. מאפיין זה הוא ביטוי להשקפתו של לוי, אשר ביקש להעשיר את לשונם של קוראיו, **אפילו** במחיר פגיעה באמינותן של הדמויות בשיריו. לכן **בחר לוי שלא להסתפק** במתן שפה גבוהה בפיהן של דמויות המבוגרים בשיריו.

בחלק הראשון נאמר שדמויות הילדים בשיריו של לוי אינן מדברות בשפה עשירה שאינה אופיינית לילדים.

בחלק השני מוצגת השקפתו של לוי אשר ביקש להעשיר את לשון הקוראים אפילו במחיר פגיעה באמינותן של הדמויות. מכיוון שעל פי המשפט לוי לא פגע באמינותם של הילדים לשם העשרת לשון הקוראים ניתן לעצור ולפסול כבר בשלב זה את התשובה.

תשובה (3): דמויות הילדים בשיריו של המשורר לוי **בדרך כלל** מדברות בשפה **עשירה ובעלת תחביר מורכב, שאינה אופיינית לילדים**. מאפיין זה הוא ביטוי להשקפתו של לוי, אשר ביקש להעשיר את לשונם של קוראיו, **אפילו** במחיר פגיעה באמינותן של הדמויות בשיריו. לכן **הסתפק לוי** במתן שפה גבוהה בפיהן של דמויות המבוגרים בשיריו.

בחלק הראשון נאמר שדמויות הילדים בשיריו של לוי מדברות בשפה עשירה שאינה אופיינית לילדים. בחלק השני מוצגת השקפתו של לוי אשר ביקש להעשיר את לשון הקוראים אפילו במחיר פגיעה באמינותן של הדמויות. מכיוון שעל פי המשפט לוי אכן פגע באמינותם של הילדים לשם העשרת לשון הקוראים, נמשך ונבדוק את החלק האחרון שלפיו לוי הסתפק בשימוש בשפה גבוהה רק בפיהן של דמויות המבוגרים בשיריו. מכיוון שלוי לא הסתפק במתן שפה גבוהה רק לדמויות המבוגרים והשתמש בה גם בדמויות הילדים, ניתן לפסול את התשובה.

תשובה (4): דמויות הילדים בשיריו של המשורר לוי **בדרך כלל** מדברות בשפה **ילדותית, שהיא דלה ובעלת תחביר פשוט**. מאפיין זה הוא ביטוי להשקפתו של לוי, אשר ביקש להעשיר את לשונם של קוראיו, **אך לא** במחיר פגיעה באמינותן של הדמויות בשיריו. לכן **הסתפק לוי** במתן שפה גבוהה בפיהן של דמויות המבוגרים בשיריו.

בחלק הראשון נאמר שדמויות הילדים בשיריו של לוי מדברות בשפה פשוטה. בחלק השני מוצגת השקפתו של לוי אשר ביקש להעשיר את לשון הקוראים אך לא במחיר פגיעה באמינותן של הדמויות. מכיוון שעל פי המשפט לוי אכן לא פגע באמינותם של הילדים לשם העשרת לשון הקוראים, נמשך ונבדוק את החלק האחרון שלפיו לוי הסתפק בשימוש בשפה גבוהה רק בפיהן של דמויות המבוגרים בשיריו. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

הגיון (שאלות 20-24)

20. **השאלה:** אלי, בוריס וגדליה הם צייר, טבח ורופא (לאו דווקא בסדר זה). ידוע כי:
- אלי נמוך מהרופא וגבוה מגדליה.
- הטבח נמוך מבוריס וגבוה מהצייר.

איזו מהטענות הבאות נכונה?

פיתרון: נבדוק מה ניתן להסיק מהכללים הנתונים בשאלה.

א. נתון כי אלי נמוך מהרופא וגבוה מגדליה. מכיוון שמוזכרים שניים מהשמות: אלי וגדליה, הרי שמכאן ניתן להסיק כי בוריס הוא הרופא וכי סדר הגבהים (מהגבוה לנמוך) הוא: בוריס, אלי וגדליה. כבר בשלב זה ניתן לסרוק את התשובות ולמצוא כי התשובה הנכונה היא תשובה (2). לשם השלמת ההסבר נבדוק גם את הכלל השני הנתון.

ב. הטבח נמוך מבוריס וגבוה מהצייר. על פי הכלל, מכיוון שהטבח נמוך מבוריס וגבוה מהצייר, הרי שהוא האדם השני בגובהו, כלומר אלי הוא הטבח וגדליה הוא הצייר.

תשובה (2).

21. **השאלה:** כל מיצי הפירות הם מתוקים וגם טעימים. אין משקאות טעימים שאינם צוננים.

לפיכך, לא יתכן שיש -

פיתרון: מכיוון שנשאלנו מה לא יתכן, נבדוק את התשובות המוצעות והתאמתן לכללים הנתונים.

תשובה (1): משקה טעים שאינו מתוק.

מה אנו יודעים על משקאות טעימים. על פי הכלל השני, אין משקאות טעימים שאינם צוננים, כלומר משקה טעים הוא בהכרח צונן. מכיוון שאין כל מניעה על פי הכללים שמשקה טעים יהיה צונן, תשובה זו נפסלת.

תשובה (2): משקה מתוק וטעים שאינו מיץ פירות.

מכיוון שאיננו יודעים דבר על פי הכללים על משקאות שהם מתוקים וטעימים, יתכן שמשקה כזה לא יהיה מיץ פירות.

תשובה (3): מיץ פירות מתוק שאינו צונן.

מה אנו יודעים על מיץ פירות? על פי הכלל הראשון כל מיצי הפירות הם מתוקים וגם טעימים. מכיוון שעל פי הכלל השני כל משקה שהוא טעים הוא גם צונן, הרי שמיץ פירות צריך להיות גם מתוק גם טעים וגם צונן (בגלל שהוא טעים). קיומו של מיץ פירות שאינו צונן אינו יתכן. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3).

22. **השאלה:** גל, חוקר הפולקלור, ביקש לבדוק מדוע בתרבות המערבית ליצנים מתאפיינים באפים אדומים ובכרסים עגולות. השערתו הייתה כי דמות הליצן התפתחה למעשה מחיקוי של שתיינים, שאפס אדום וכרסם עגולה מן השתייה המרובה, ואשר התנהגותם מגוחכת ומבדחת בגלל שכרותם. טל קראה את מחקרו של גל וביקשה להסביר על פי אותו היגיון מדוע שְדוּנִים בתרבות המערבית מצוירים בתור בעלי כפות רגליים גדולות.

איזה מן ההסברים הבאים יכול להיות ההסבר שמציעה טל?

פיתרון: על פי ההסבר של גל, דמות הליצן היא חיקוי של דמות אחרת אשר בגלל שהתנהגותה מזכירה את התנהגות הליצן הועתקו קווי הדמיון הפיזיים שלה (כרס גדולה ואף אדום) לדמות הליצן.

אם ברצוננו להסביר באמצעות היגיון דומה מדוע שְדוּנִים מצוירים בתור בעלי כפות רגליים גדולות, עלינו למצוא דמות אחרת אשר יש בהתנהגותה מאפיינים דומים למאפייני השְדוּנִים ואשר המאפיינים הפיזיים שלה הם כפות רגליים גדולות.

תשובה (3).

23. השאלה: נתונים: גילה עשויה לפחד רק ממי שלא מפחד ממנה. חזי עשוי לפחד רק ממי שמפחד מגילה.

איזה מהמצבים הבאים לא יתכן?

פיתרון: נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): גילה וחזי מפחדים מהוגו

מכיוון שנתון כי גילה עשויה לפחד רק ממי שלא מפחד ממנה, הרי שאם נתון כי היא מפחדת מהוגו, הרי שבהכרח הוגו אינו מפחד מגילה.

חזי עשוי לפחד רק ממי שמפחד מגילה, מכיוון שהוגו בהכרח אינו מפחד מגילה, הרי שלא ייתכן כי חזי מפחד ממנו. מכיוון שמצאנו את התשובה הנכונה, אין צורך להמשיך ולבדוק את יתר התשובות.

תשובה (1).

24. השאלה: מאיר וציונה עובדים באותו בניין משרדים. ביום מסוים ביקר מאיר בחדרה של ציונה והבחין שהשטיחים בחדר זה נראים בהירים יותר מן השטיחים שבחדרו, אף שכאשר נקנו יחד הם נראו זהים. מכיוון שידע כי לחדרה של ציונה חודר דרך קבע יותר אור שמש מלחדרו, הוא הסיק כי ההבדל במראה השטיחים נובע מהעובדה שהשטיחים בחדרה של ציונה דהויים יותר, עקב חשיפה ממושכת לאור שמש רב יותר.

איזו מהעובדות הבאות אינה מחלישה את מסקנתו של מאיר?

פיתרון: נבדוק את התשובות:

תשובה (1): ציונה, שלא כמאיר, מקבלת בחדרה קהל רב, וידוע שהתבלות שטיחים מזרזת את דהיית צבעם.

תשובה זו מחלישה את מסקנתו של מאיר מכיוון שהיא מספקת הסבר אחר לדהיית השטיחים בחדרה של ציונה. יתכן כי דהיית הצבע נגרמת בשל הישימוש הרב בשטיח שנגרם כתוצאה מכניסת קהל רב לחדרה ולא בשל השמש.

תשובה (2): בכל שבוע מנקים את כל השטיחים בבנין בחומר חריף שתורם לדהיית צבעם

תשובה זו אינה מחלישה את המסקנה, מכיוון שניקיון השטיחים בחומר נעשה בכל הבניין וידוע שמאיר וציונה עובדים באותו בניין. תשובה זו אינה מסבירה את הבדלי הצבע בין השטיח בחדרו של מאיר לשטיח בחדרה של ציונה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (3): כשביקר מאיר בחדרה של ציונה, הוא הבחין שהאור גורם לבגדיו להיראות בהירים יותר.

תשובה זו מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אחר להבדל הצבעים בין השטיחים. יתכן שאין הבדלי צבע בין השטיחים אלא האור הוא שגורם לשטיח בחדרו של ציונה להיראות בהיר יותר.

תשובה (4): בכל שבוע נלקחים כל השטיחים בבניין לניקוי ומונחים מחדש בסדר אקראי.

תשובה זו מחלישה את המסקנה, שכן לא סביר שהבדל הצבעים בין החדרים נובע מדהיית השטיח כתוצאה מחשיפת השטיח לאור השמש אם השטיחים נלקחים כל שבוע לניקוי ומונחים מחדש באקראי בחדרים, שכן במקרה כזה השטיח בחדרה של ציונה אינו קבוע בו ולכן לא יתכן שצבעו השתנה בשל חשיפה ממושכת לאור השמש.

תשובה (2).

הבנת הנקרא (שאלות 25-30)

25. השאלה: תיאור לידת הגיבור (שורות 5-6) הוא דוגמה ל-

פיתרון: לפי הקטע בעזרת היחסים בין שני גורמים: "האירועים, כפי שהתרחשו בעולם הבדיוני שבסיפור, וארגונם בטקסט הקורא משחזר את העולם הזה, כאשר אין בהכרח התאמה בין השניים" (שני הגורמים), שורות 3-4. הסיפור עוסק בנעוריו של הגיבור, שבמהלכו מתוארת לפתע לידתו הוא דוגמה המובאת על מנת להמחיש אירוע אשר זינט מכנה בשם אנאלפיס: הצגתו של אירוע מסוים בטקסט (לידת הגיבור) לאחר שכבר נמסרו אירועים מאוחרים ממנו (נעוריו של הגיבור), האנאלפיס לפי הטקסט מספק אינפורמציה על עברה של טקסט שנזכרת בטקסט (שורות 12-13).

תשובה (1).

26. השאלה: מדוע פרולפסיס מונע את סוג המתח הנוצר מהשאלה "מה הדבר שעתיד לקרות"?

פיתרון: מכיוון שעל פי הקטע פרולפסיס הוא מסירתו של אירוע לפני שנמסרו אירועים מוקדמים ממנו (שורה 12), הרי שאנו כבר יודעים מה האירוע אשר עתיד להתרחש. תשובה (3). במקום להיות במתח ממה שעתיד לקרות אנו שרויים במתח מהשאלה "מה יהיה מהלך האירועים שיוביל לדבר זה?" (שורה 14).

תשובה (3).

27. השאלה: איזה מההתיאורים הבאים יכול להדגים את האפקט המפתיע, הנזכר בשורה 23?

פיתרון: בפסקה השלישית מתקיים דיון על הקצב. במסגרת אפשרויות הקצב השונות הקיימות, מתאר המחבר כיצד תיאור חטוף של אירוע משמעותי עשוי לגרום לאפקט מפתיע על הקורא. נחפש בתשובות מקרה בו אירוע ארוך ומשמעותי מתואר בצורה קצרה.

תשובה (3).

28. השאלה: סיפור נפתח במילים: "יעקב נישא לסוזן בינואר 1999. בנם שרגא נולד בינואר 2001". במעבר בין שני המשפטים האלה יש -

פיתרון: בין שני האירועים הנזכרים בדוגמה המובאת לפנינו עברו שנתיים. הקטע אינו מתייחס כלל לאירועים שעבר בני הזוג במהלך אותן שנתיים. אירוע ממין זה מתואר בשם "פסיחה" - משך כלשהו בהתרחשויות אשר אינו מוזכר כלל בטקסט.

תשובה (4).

29. השאלה: נתון קטע מסיפור:

"חתונתם של ג'ון ומליסה נערכה ברוב פאר והדר, אך בעוד זמן לא רב יגיעו נישואיהם אל קצם המר. בינתיים הוגשו שמפניה לאורחים."

בקטע זה, לפנינו תופעה השייכת -

פיתרון: הדיון בקטע מתרכז בשלוש תופעות: סדר, קצב ותדירות. נושא התדירות מתייחס ליחס שבין מספר הפעמים שאירוע מסוים אוזכר לבין מספר הפעמים שהוא התרחש.

נושא הקצב מתייחס לקצב שונה של אזכור האירועים מהתרחשותם במציאות. במקרה שלפנינו האמירה לגבי גירושיהם אינה קשורה לקצב, שכן יתכן שבהמשך הקטע יוזכרו האירועים שהתרחשו בין נישואיהם לגירושיהם. אמירה זו היא פרופליס - מסירתו של אירוע לפני שנמסרו אירועים מוקדמים ממנו.

התופעה העיקרית שבה עוסק הקטע הנתון בשאלה הוא תופעת הסדר, שכן במהלך הקטע המספר על נישואי הזוג 'משתרבב' אירוע אשר עתיד לקרות: גירושיהם.

תשובה (1).

30. השאלה: איזו מן הטענות הבאות משתמעת מן הקטע?

פיתרון: נבחן את התשובות המוצעות.

תשובה (1): בכל מקרה של אנאלפיס תהיה גם האצה

אנאלפיס היא הצגתו של אירוע מסוים בטקסט לאחר שכבר נמסרו אירועים מאוחרים ממנו (שורה 11). האצה על פי הקטע היא מצב בו קטע קצר יחסית בטקסט יוקדש לתיאור אירועים שנמשכו פרק זמן ארוך יחסית (שורות 17-18). אם למשל מציגים אירוע מהעבר בצורה מפורטת מאוד לאחר שכבר הוצגו אירועים מאוחרים יותר, הרי שיש בכך משום אנאלפיס ללא האצה, ומכאן שהטענה בתשובה זו אינה נכונה.

תשובה (2): בכל מקרה של פרולפיס תהיה גם האטה

פרולפיס היא מסירתו של אירוע לפני שנמסרו אירועים מוקדמים ממנו (שורות 11-12) והאטה היא מצב שבו ישנו תיאור מפורט המוקדש להתרחשות שנמשכה זמן קצר (שורות 18-19). יתכן מצב שבו יובא תיאור של אירוע מהעתיד אשר יוצג בתמציתיות רבה, ולכן הטענה בתשובה זו אינה נכונה.

תשובה (3): בכל מקרה של האצה יהיה גם תמצות

כאמור, האצה היא מצב בו קטע קצר יחסית בטקסט יוקדש לתיאור אירועים שנמשכו פרק זמן ארוך ותמצות הוא מושג מתחום התדירות, שבו אירוע שאירע מספר פעמים רב יחסית מוזכר רק פעם אחת. יתכן מצב של האצה, כלומר כאשר יתואר בקצרה אירוע שנמשך פרק זמן ארוך אולם תיאור זה יחזור מספר רב של פעמים, כלומר ללא תמצות.

מכיוון שפסלנו את תשובות (1), (2) ו-(3), התשובה הנכונה היא (4).

תשובה (4).